

Hållbarhetsredovisning 2025

Datum: 2026-04-10

Sammanfattning

En hållbarhetsredovisning har tagits fram för Lidköpings kommunkoncern för 2025. Den utgör en uppföljning av Hållbarhetsprogram för Lidköpings kommun 2022–2030. Målet är att öka takten i omställningen till ett hållbart samhälle.

Syftet med hållbarhetsredovisningen är att på ett transparent sätt visa hur utvecklingen går inom hållbarhetsområdet för Lidköping som geografisk enhet samt inom kommunkoncernen. Syftet med redovisningen är även att stötta sektorer och bolag med underlag för planering och genomförande av insatser framåt. I redovisningen kommuniceras såväl framsteg som framtida utmaningar och områden där kommunen behöver stärka sitt arbete. Hållbarhetsredovisningen utgör en lokal omvärldsanalys och ett nuläge som kan användas av hela kommunkoncernen. Goda exempel från verksamheterna presenteras i bilaga 1.

Hållbarhetsprogrammet innehåller tre prioriterade områden: Sammanhållet och robust, sunda livsvillkor och hållbar resursanvändning. De tre prioriterade områdena har en tydlig koppling till Agenda 2030 och de globala målen. De pekar ut de viktigaste områdena där vi behöver fokusera och öka takten i omställningen till ett hållbart samhälle. Inom de prioriterade områdena finns totalt 14 målområden. De konkretiserar vägen för kommunens arbete i riktning mot de globala målen i Agenda 2030.

Ett antal nyckeltal har fastställts för uppföljning inom varje målområde. Samtliga nyckeltal finns redovisade på kommunens webb i Hållbarometern för Lidköpings kommun. Nyckeltalen är hämtade från Kolada eller andra offentliga databaser vilket möjliggör en jämförelse med andra kommuner. När bedömning görs är det utifrån senast tillgängliga värde vilket kan variera från 2022 till 2025. Nyckeltalen i Hållbarometern för Lidköpings kommun finns redovisade i sin helhet i hållbarhetsredovisningens bilaga 2. I hållbarhetsredovisningen redovisas ett urval av nyckeltal samt utmaningar som i nuläget bedöms som mest intressanta utifrån hur nyckeltalen utvecklas och hur omvärlden ser ut.

Kommunens arbetsgrupp för hållbarhetsarbetet har tagit fram hållbarhetsredovisningen i dialog med Forum hållbarhet, tidigare hållbarhetssamordnargruppen. Redovisningen har fastställts av styrgruppen för hållbarhetsarbetet (Sektorchef samhälle, Sektorchef social välfärd och ekonomichef).

Lidköpings kommun behöver fortsätta att stärka arbetet med tidiga, förebyggande och samordnade insatser som stärker hälsa, utbildning, delaktighet och långsiktig samhällsrobusthet. Hållbarhets-, klimat- och jämlikhetsperspektiv behöver integreras tidigt och systematiskt i styrning, planering och beslut, samtidigt som samverkan och kompetensförsörjning utvecklas för att möta demografiska och strukturella förändringar.

Genom tvärsektoriella, koncernöverskridande forum och arbetssätt stärks våra förutsättningar att hantera målkonflikter och komplexa utmaningar. För att tackla komplexa och svåravgränsade samhällsutmaningar krävs lösningar i samsyn och en gemensam riktning.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
1. Redovisning av nyckeltal	4
1.1 Sammanhållet och robust.....	4
1.1.1 Positiva trender i Lidköping	4
1.1.2 Negativa trender i Lidköping	4
1.2 Sunda livsvillkor.....	5
1.2.1 Positiva trender i Lidköping	5
1.2.2 Negativa trender i Lidköping	5
1.3 Hållbar resursanvändning	5
1.3.1 Positiva trender i Lidköping	5
1.3.2 Negativa trender i Lidköping	6
2 Våra utmaningar	7
2.1 Fullföljda studier	7
2.2 God och jämlik hälsa	7
2.3 Stärkt demokrati	8
2.4 Rena och cirkulära flöden.....	8
2.5 Klimatförändringar	9
2.6 Grönstruktur och biologisk mångfald	9
3. Fokus för fortsatt omställning.....	11
4. Bilagor.....	12

1. Redovisning av nyckeltal

1.1 Sammanhållet och robust

1.1.1 Positiva trender i Lidköping

- 94 procent av de som bor i Lidköpings tätorter har en trafikerad hållplats mindre än 500 meter från sin bostad vilket visar på god tillgång till kollektivtrafik.
- Längden cykelväg per invånare har ökat med 27 procent sedan 2012.
- 90 procent av invånarna anser att kommunen informerar bra vid samhällsstörningar.
- 90 procent av invånarna anser att det finns ett mycket eller ganska bra utbud av friluftsområden i kommunen. Det är högre än jämförelsevärden för riket och kommuner i övriga regionen och kommungruppen mindre stad.
- Lidköpings poäng ökade stort 2025 i IVL:s Svenska Miljöinstitutets och Svensk Försäkrings kartläggning av klimatanpassningsarbetet och hamnade på plats 28 av alla 193 deltagande kommuner. Lidköping fick 29,5 poäng av maxpoängen 33.
- Över 98 procent av hushållen i Lidköping har tillgång till snabbt bredband, och det har ökat kontinuerligt sedan 2010.
- Andelen barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd i Lidköping har en minskande trend sedan 2012, även om det har varierat över åren. Från 2021 syns en kontinuerlig minskning. Det är även låg andel i Lidköping jämfört med genomsnittet för alla Sveriges kommuner, länets kommuner och kommungruppen.

1.1.2 Negativa trender i Lidköping

- Den demografiska försörjningskvoten ökar i Lidköpings kommun, vilket innebär att det är en allt större andel invånare som inte är i arbetsför ålder. Utvecklingen följer samma trend som i Sverige i stort, men i Lidköping är försörjningskvoten redan hög och ökar dessutom snabbare än riksgenomsnittet.
- Andelen förstagångsväljare som deltar i allmänna val har ökat sedan 2006 men andelen var lägre i samband med det senaste valet.
- Valdeltagandet minskade år 2022, både i Lidköping och i hela Sverige. Det finns också stora skillnader mellan valdistrikten i kommunen där det valdistrikt med lägst deltagande hade ett valdeltagande i kommunvalet på 67,4 procent och det med högst valdeltagande hade 95,2 procent i kommunvalet 2022.
- 21 procent av invånarna anser att de har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter, vilket följer rikssnittet. Andelen minskade något från 2024 års mätning.
- Invånare som saknar tillit till andra människor har ökat, precis som i hela Sverige. Både historiskt och nu är dock tilliten bättre i Lidköping än i riket som helhet.
- Andelen invånare som avstår från att gå ut ensam har ökat sedan 2014, och det har ökat bland både män och kvinnor i kommunen samt i Sverige i stort. Det är i mycket större utsträckning kvinnor (46 procent) som avstår från att gå ut ensamma än män (12 procent).
- Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor i nära relationer har ökat.
- Antalet vräkningar har ökat det senaste året såväl i kommunen som i riket i stort.

- 5,4 procent av Lidköpings yta är skyddad natur. Det är betydligt lägre än riket (12 procent) och även lägre än genomsnittet för kommuner i Västra Götalands län, men något högre än genomsnittet för mindre städer och tätorter.

1.2 Sunda livsvillkor

1.2.1 Positiva trender i Lidköping

- 73 procent av invånarna uppger att de har ett bra eller mycket bra allmänt hälsotillstånd, vilket är i linje med snittet i hela Sverige.
- 87 procent av invånarna i Lidköping uppger ett gott psykiskt välbefinnande, men det finns skillnader utifrån kön.
- Invånarna är mer fysiskt aktiva än genomsnittet i Sverige.
- Över 87 procent av barnen i åldrarna 1–5 är inskrivna på förskolan.
- Halterna av tungmetallerna kadmium, koppar och kvicksilver i slam ligger långt under Naturvårdsverkets gränsvärden för slam som används på jordbruksmark. En kraftig ökning av kadmiumhalten har dock skett från 2023 till 2024. Utsläppskällan är ännu inte lokaliserad men spårningsarbete pågår.
- Av livsmedlen som köps in till kommunens verksamheter är 37 procent ekologiska livsmedel, vilket är högre än många andra kommuner och i riket.

1.2.2 Negativa trender i Lidköping

- Andelen invånare med fetma har ökat sedan 2007.
- Antalet invånare som drabbas av cancer har ökat, och det är fler per invånare som diagnostiseras med cancer i Lidköping än i Sverige.
- Ohälsodagarna per person har minskat sedan 2001, men är fortfarande fler än i riket. Kvinnor har fler ohälsodagar än män.
- Det har skett en minskning av andel elever i Lidköpings kommunala skolor som är behöriga till yrkesprogram när de går ut årskurs nio och är nu knappt 80 procent av eleverna.
- En stor andel barn och ungdomar föreningsidrottar, men andelen har minskat över tid. Nu syns en ökande positiv trend efter pandemin. Det finns fortsatt skillnader i deltagande utifrån kön och socioekonomi.
- Sedan 2009 har andelen åkermark som brukas med ekologiska metoder ökat i Lidköpings kommun, men mellan 2021 och 2024 minskade andelen igen.
- Andelen invånare i åldersgruppen 16–84 år med riskabla alkoholvanor har ökat mellan 2021 och 2024.

1.3 Hållbar resursanvändning

1.3.1 Positiva trender i Lidköping

- Andelen avfall som samlas in för materialåtervinning har ökat stadigt sedan 2012 och ligger nu på över 40 procent.
- Rötning av matavfall från hushåll i Lidköping startade 2018 och andelen insamlat matavfall som gick till rötning låg 2024 på 42 procent. Det innebär att både växtnäring och energi tas tillvara.

- Mängden avfall i Lidköping som går till förbränning har minskat med 24 procent från 2015 till 2024.
- Mängden måltidssvinn visar en minskande trend sedan 2021 i kommunala verksamheter. Gymnasieskolorna hade 2025 mer matsvinn per ätande än grund- och förskola.
- Elproduktionen har ökat i Lidköping sedan 2012, framför allt efter byggandet av vindkraftverk som idag står för den största elproduktionen i kommunen. Elproduktion från solenergi har ökat kraftigt från 2021 och framåt.
- Över 80 procent av kommunkoncernens personbilar och lätta lastbilar är fossiloberoende, det vill säga de kan köras på fossilfria bränslen. Jämfört med andelen i hela Sverige och genomsnittet för länets kommuner är det högt i Lidköping. Från 2022 till och med 2025 har koldioxidutsläppen från kommunägda personbilar och lätta lastbilar minskat med drygt 40 procent.
- Ungefär en femtedel av personbilarna som 2024 var registrerade inom Lidköpings kommuns gränser var fossiloberoende, det vill säga de kan köras på fossilfria bränslen.
- Nettoproduktionen av el i Lidköping är negativ, vilket innebär att självförsörjningsgraden är relativt låg, men den har en ökande trend. Självförsörjningsgraden ligger idag runt 30 procent.
- Jämfört med genomsnittet för kommuner i länet, riket och kommungruppen är det låga mängder av bensin, diesel och eldningsolja för vägtransporter per invånare i Lidköpings kommun. Det har också minskat sedan 2018.
- Arbetslösheten har långsiktigt minskat bland invånarna 18–64 år i Lidköpings kommun, även om det precis som i hela Sverige ökade under pandemiåren. Det finns även en mindre ökning sedan 2023. Jämfört med i hela Sverige och genomsnittet för länets kommuner har Lidköping en låg andel arbetslösa invånare.

1.3.2 Negativa trender i Lidköping

- Utsläppen av växthusgaser har minskat, men det är långt kvar till att nå målet nettonoll.
- Kommunen är en stor nettoimportör av el.
- Jämfört med riket i stort är andelen förnybar fjärrvärmeproduktion relativt låg i Lidköpings kommun. Det beror på hur stor del av avfallet som räknas som förnybart, eftersom Lidköping Energi i hög utsträckning använder energiåtervinning ur avfall i sin fjärrvärmeproduktion.

2 Våra utmaningar

Detta avsnitt beskriver de mest angelägna utmaningarna i Lidköpings kommuns hållbarhetsarbete. Utmaningarna tar avstamp i hur nyckeltal och utvecklingstrender sett ut över tid samt i de erfarenheter och behov som identifierats av representanter från verksamheter och bolag. Våra utmaningar är komplexa och kräver långsiktighet, samverkan och gemensamt ansvar inom hela kommunkoncernen.

2.1 Fullföljda studier

Andelen elever som lämnar grundskolan med gymnasiebehörighet har minskat i Lidköping, och skolfrånvaro fortsätter att vara en central utmaning. Precis som i tidigare redovisningar finns ett tydligt samband mellan låg närvaro, psykisk ohälsa och bristande måluppfyllelse. En oroande utveckling är att skolfrånvaro ofta tar sin början redan i mellanstadiet, vilket understryker behovet av tidiga, samordnade och förebyggande insatser.

Verksamheternas erfarenheter är att samverkan mellan skola, socialtjänst och vårdnadshavare behöver stärkas ytterligare, vilket är ett pågående arbete, liksom arbetet med att skapa trygga sammanhang för barn och unga. Förskolan har utvecklat nya arbetssätt och metoder för att stärka relation och reflektion samt barns förmåga att hantera motgångar. Även utvecklingen av nya rutiner för närvaro i grundskolan är viktiga steg, men utmaningen kvarstår i att säkerställa att insatser sker tillräckligt tidigt och med ett gemensamt ansvar.

En särskild utmaning framåt är också den demografiska utvecklingen, där färre barn och unga ska bära framtidens kompetensförsörjning. Att fler fullföljer sin skolgång är därför avgörande för både individens livschanser och samhällets långsiktiga hållbarhet.

2.2 God och jämlik hälsa

Trots att en majoritet av invånarna uppger god hälsa visar nyckeltal på ökande ojämlikhet i hälsa mellan olika grupper. Psykisk ohälsa ökar, särskilt bland barn och unga, samtidigt som riskabla alkoholvanor ökar i vissa åldersgrupper, inte minst bland äldre. Kvinnor har fortsatt fler ohälsodagar än män, och kompetensförsörjningen inom välfärden framstår som en av kommunens största strukturella utmaningar.

Det finns ett tydligt behov av omställning där behoven inom vård och omsorg och hälsofrämjande insatser för alla åldersgrupper ökar. Detta kräver både nya arbetssätt, ökad användning av välfärdsteknik och insatser för att attrahera och behålla kompetens, samtidigt som brukarperspektivet behöver stärkas.

Samtidigt framhålls vikten av att bredda synen på hälsofrämjande arbete. Det handlar inte enbart om vård och omsorg, utan också om sociala sammanhang, mötesplatser, kultur, rörelse och möjlighet till delaktighet – även utanför det

traditionella föreningslivet. En fortsatt utmaning är att skapa inkluderande strukturer som når invånare som annars riskerar att stå utanför.

2.3 Stärkt demokrati

Minskande valdeltagande, särskilt bland unga och i vissa bostadsområden, utgör fortsatt en tydlig demokratisk utmaning i Lidköping. Skillnaderna mellan valdistrikt är stora och riskerar att förstärka känslan av utanförskap och minskad tillit till samhällets institutioner. Samtidigt finns en ökning av hot och hat mot förtroendevalda samt ökad medvetenhet kring välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan.

Det finns ett behov av att stärka invånarnas delaktighet och upplevelse av inflytande, särskilt bland barn och unga. Demokratifrågan behöver i högre grad kopplas till vardagsnära sammanhang såsom skola, fritid, bostadsområden och mötesplatser – inte enbart till val och formella samråd.

En viktig utmaning framåt är även att höja kunskapen inom organisationen om hur hot, påverkansförsök och välfärdsbrottslighet kan yttra sig i olika verksamheter. Ett stärkt demokratiskt samhälle förutsätter gemensam beredskap, tydliga strukturer och ett fortsatt fokus på jämställdhet, jämlikhet och barnrättsperspektiv.

2.4 Rena och cirkulära flöden

Lidköpings kommun har kommit en bit på väg med cirkulära lösningar, men står inför flera utmaningar för att öka takten och bredda genomslaget. En central utmaning är att gå från fokus på avfallshantering och återvinning till ett mer förebyggande arbetssätt, där konsumtion minskar och återanvändning blir norm. Detta gäller både i den kommunala organisationen och i samhället i stort.

Enligt Naturvårdsverket är cirkulariteten i Sverige fortfarande relativt låg, trots många initiativ för att främja en cirkulär ekonomi. Det innebär att endast en liten del, cirka tre procent, av de resurser som används i Sverige återcirkuleras i ekonomin. Ökad cirkularitet är en mycket viktig faktor för att minska klimatpåverkan. Lidköpings kommun har stora möjligheter att påskynda den cirkulära omställningen inom kommunkoncernen och möjliggöra för kommuninvånare och företag att göra detsamma.

Kommunen arbetar med cirkulära lösningar som återbruk av byggmaterial, möbler och arbetskläder. För att öka genomslaget behöver dessa arbetssätt i större utsträckning integreras i ordinarie styrning, upphandling och fastighetsförvaltning samt kompletteras med ett mer förebyggande arbete som minskar konsumtion och avfall redan från början. Ett systematiskt arbetssätt och en tydlig organisation, som stöttar i arbetet, skapar förutsättningar för ökat återbruk.

Slutligen påverkas arbetet av att många material- och resursflöden styrs av faktorer utanför kommunens direkta rådighet, exempelvis hushållens konsumtion, producentansvar och marknadsstrukturer. Det ställer höga krav på samverkan och

beteendeförändringar. Det finns utmaningar i att omhänderta privatpersoners och företags avfall så högt upp i avfallshierarkin som möjligt, vilket innebär att avfallet ska återbrukas.

En viktig del i den cirkulära omställningen är att rena materialflöden från miljö- och hälsoskadliga ämnen. I linje med nationella prioriteringar fortsätter kommunens arbete med att minska utsläpp från transporter och verksamheter, förbättra rening av avlopps- och dagvatten samt öka kontrollen av kemikalier i produkter som kommunen handlar. Genom detta kan kommunen både minska sin egen miljöpåverkan och skapa förutsättningar för att säkra långsiktiga cirkulära och rena flöden.

2.5 Klimatförändringar

Klimatförändringarna ställer krav på både minskad klimatpåverkan och ökad klimatanpassning, vilket innebär målkonflikter och utmaningar för kommunen. En stor del av utsläppen från transporter, energi och konsumtion ligger utanför kommunens direkta rådighet, samtidigt som Lidköping är särskilt utsatt för klimatrelaterade risker genom sitt läge vid Vänern. Översvämningar, skyfall och värmeböljor kräver att klimatanpassning integreras tydligare i planering, investeringar och förvaltning.

Lidköpings kommun har den senaste tiden intensifierat arbetet med att anpassa egna fastigheter, annan bebyggelse och infrastruktur till ett förändrat klimat. Utifrån de underlag som har tagits fram, i form av olika karteringar, har risker identifierats. Nästa steg är att analysera sårbarheterna och bedöma konsekvenser. Utifrån det görs prioriteringar av var åtgärder behöver ske.

Sedan 2024 har arbetet med energi, klimat och klimatanpassning intensifierats. Antagandet av Energi- och klimatplan för Lidköpings kommun samt politiskt styrkort för 2024–2027 har stärkt det systematiska arbetet. Växthusgasutsläppen inom kommunen har minskat sedan 1990, främst genom minskad egen uppvärmning och industriutsläpp, men utsläpp från avfallsförbränning för produktion av fjärrvärme kvarstår som en utmaning. För att nå fortsatta utsläppsminskningar krävs energieffektiviseringar, ökad samverkan kring elproduktion samt ett mer resurseffektivt och cirkulärt energisystem.

Även de konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen måste beaktas eftersom de är så betydande. Ett verktyg för miljöspendanalys finns nu tillgängligt hos kommunens upphandlingsenhet. Verktöget kommer i relevanta delar möjliggöra kontinuerlig uppföljning av klimatpåverkan utifrån det som kommunorganisationen handlar. Det möjliggör på sikt att minska klimatpåverkan från kommunens konsumtion genom att ställa krav vid upphandlingar.

2.6 Grönstruktur och biologisk mångfald

Utmaningarna inom grönstruktur och biologisk mångfald handlar i stor utsträckning om balansen mellan utveckling och bevarande. Lidköping har stora

värden i form av jordbruksmark, strandmiljöer, skogar och vattennära landskap, samtidigt som det finns behov av bostäder, verksamhetsmark och infrastruktur.

Geografiska Lidköping ligger lågt jämfört med riket när det gäller andelen skyddad natur. Skyddade områden fungerar som säkra livsmiljöer för hotade arter, bevarar unika ekosystem och ger naturen en möjlighet att utvecklas utan störningar från exploatering eller intensiv markanvändning.

Förändrade temperaturer och nederbördsmonster påverkar ekosystemen. Ett förändrat klimat ökar risken för nya invasiva arter som kan hota den lokala biologiska mångfalden och tillgången på de ekosystemtjänster vi efterfrågar.

Byggnation av bostäder eller andra byggnader och infrastruktur tränger ofta undan grönstruktur och bidrar till fragmentering av livsmiljöer. Det leder till förlust av biologisk mångfald. Ökad vegetation och sammanhängande grönstruktur är förutsättningar för goda livsmiljöer för både människor och djur, samtidigt som det stärker ekosystemens motståndskraft och bidrar till ett mer hälsosamt samhälle som är bättre rustat för klimatförändringarna. En central utmaning är att tydliggöra biologisk mångfald som en strategisk samhällsfråga och inte enbart som en naturvårdsfråga. För att värna grönstrukturen krävs goda kunskapsunderlag, tydliga prioriteringar och ett långsiktigt perspektiv på mark- och vattenanvändning.

3. Fokus för fortsatt omställning

De utmaningar som beskrivs ovan visar att hållbarhetsarbetet i Lidköpings kommun i stor utsträckning handlar om långsiktiga och sammanlänkade frågor som behöver hanteras gemensamt. För att möta dessa utmaningar krävs både kontinuitet i det arbete som redan bedrivs och en fortsatt utveckling av arbetssätt, styrning och samverkan. Nedan sammanfattas kommunövergripande inriktningar för vad som behöver fortsätta och utvecklas för att stärka förutsättningarna för en hållbar utveckling.

Vi behöver fortsätta med och utveckla:

- Fortsätta och vidareutveckla tidiga, förebyggande och samordnade insatser som stärker hälsa, skolnärvaro, motivation, framtidstro och fullföljda studier. Insatserna behöver nå många barn och unga samt deras vårdnadshavare.
- Stärka hälsofrämjande arbete genom hela livet och minska skillnader i livsvillkor.
- Utveckla samverkan och gemensamma arbetssätt inom kommunkoncernen och med externa aktörer.
- Integrera hållbarhets-, klimat-, demokrati- och jämlikhetsperspektiv tidigare och mer systematiskt i planering, investeringar, upphandling och beslut.
- Fortsätta omställningen mot cirkulära arbetssätt, resurseffektivitet och klimatanpassning som en del av ordinarie verksamhet.
- Utveckla kompetensförsörjning och omställningsförmåga i takt med demografiska förändringar och förändrade behov i välfärden.
- Fortsätta stärka mötesplatser, delaktighet och dialog, särskilt för barn, unga, äldre och grupper som i dag deltar i mindre utsträckning.
- Förbättra kommunikation och gemensam förståelse kring hållbarhetsval, prioriteringar och målkonflikter för att öka legitimiteten i besluten.
- Utveckla och ompröva arbetssätt och befintliga strukturer kontinuerligt när behov och utmaningar förändras.
- Strukturerat arbeta med lärande, förankring och kompetensutveckling för att stärka engagemang och skapa förståelse hos medarbetare.
- Stärka tvärssektoriellt och koncernöverskridande forum och arbetssätt som skapar helhetsperspektiv i komplexa samhällsutmaningar.

4. Bilagor

- Bilaga 1: Goda exempel från verksamheterna, hållbarhetsredovisning 2025.
- Bilaga 2: Hållbarometern Uppföljning av Hållbarhetsprogram för Lidköpings kommun 2022–2030, 2026-03-30.